

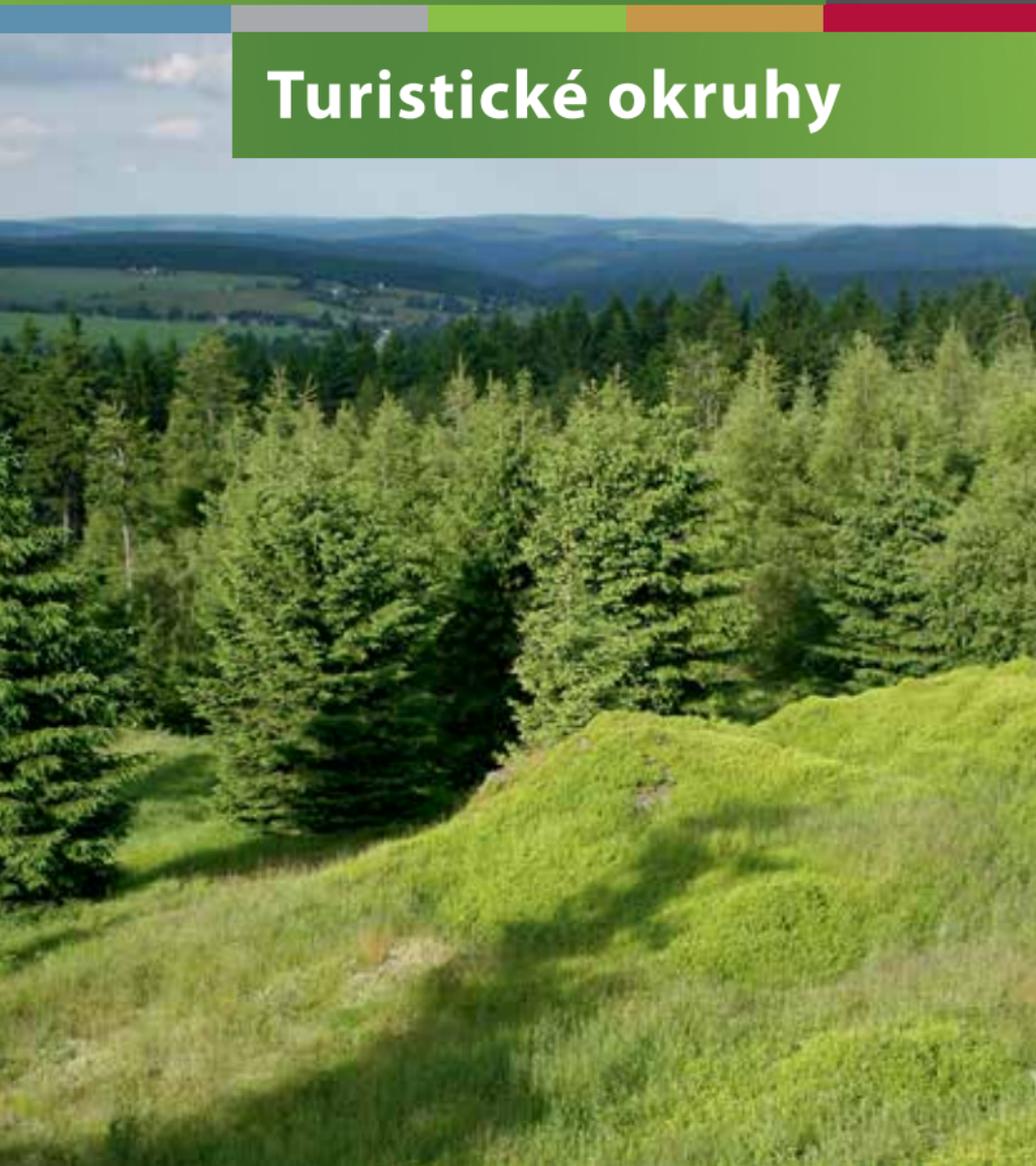
ERZGEBIRGE

BERGSTADT MARIENBERG
Im Erzgebirge ankommen.

Rundwanderwege

Turistické okruhy

Anreise | Příjezd

Anreise mit Bus und Bahn

Die Anreise mit dem Bus ist aus Richtung Dresden und Freiberg, Chemnitz, Olbernhau oder Annaberg-Buchholz möglich.

Aktuelle Fahrplanauskünfte erhalten Sie in den angegebenen Informationsstellen sowie direkt beim Verkehrsverbund Mittelsachsen telefonisch unter +49 371 / 400 08 88 oder im Internet unter www.vms.de. Fahrscheine können direkt im Bus erworben werden.

Für die Anreise mit der Bahn empfiehlt sich die Anfahrt bis zum Hauptbahnhof Chemnitz oder Dresden und von da ebenfalls die Weiterfahrt mit dem Bus.

Příjezd autobusem a vlakem

Příjezd autobusem je možný ze směru Dresden, Freiberg, Chemnitz, Olbernhau nebo Annaberg-Buchholz. Aktuální jízdní řády obdržíte v níže uvedených informačních centrech, telefonicky na centrále Verkehrsverbund Mittelsachsen na telefonním čísle +49 371 / 400 08 88 nebo na internetových stránkách www.vms.de. Jízdenky je možné zakoupit přímo v autobuse.

Pro příjezd vlakem se doporučuje vystoupit ve stanici Hauptbahnhof Chemnitz nebo Dresden a dále pokračovat autobusem.

Info

Tourist-Information

Turistická informační centra

Tourist-Information Marienberg

Markt 1
09496 Marienberg
Tel.: +49 37 35/602 270
Fax: +49 37 35/602 271
E-Mail: info@marienberg.de
www.marienberg.de

Gästebüro Pobershau

OT Pobershau
RS Dorfstraße 68
09496 Marienberg
Tel.: 0 37 35/2 34 36
Fax: 0 37 35/66 19 98
E-Mail: info@pobershau.de
www.pobershau.de

Tourist-Information Zöblitz

OT Zöblitz
Bahnhofstraße 1
09496 Marienberg
Tel.: 0 37 363/77 04
Fax: 0 37 363/18 547
E-Mail:
fremdenverkehrsamt@zoeblitz.de
www.zoeblitz.de

Obecní úřad Hora Svatého Šebestiána (Gemeinde Sebastiansberg)

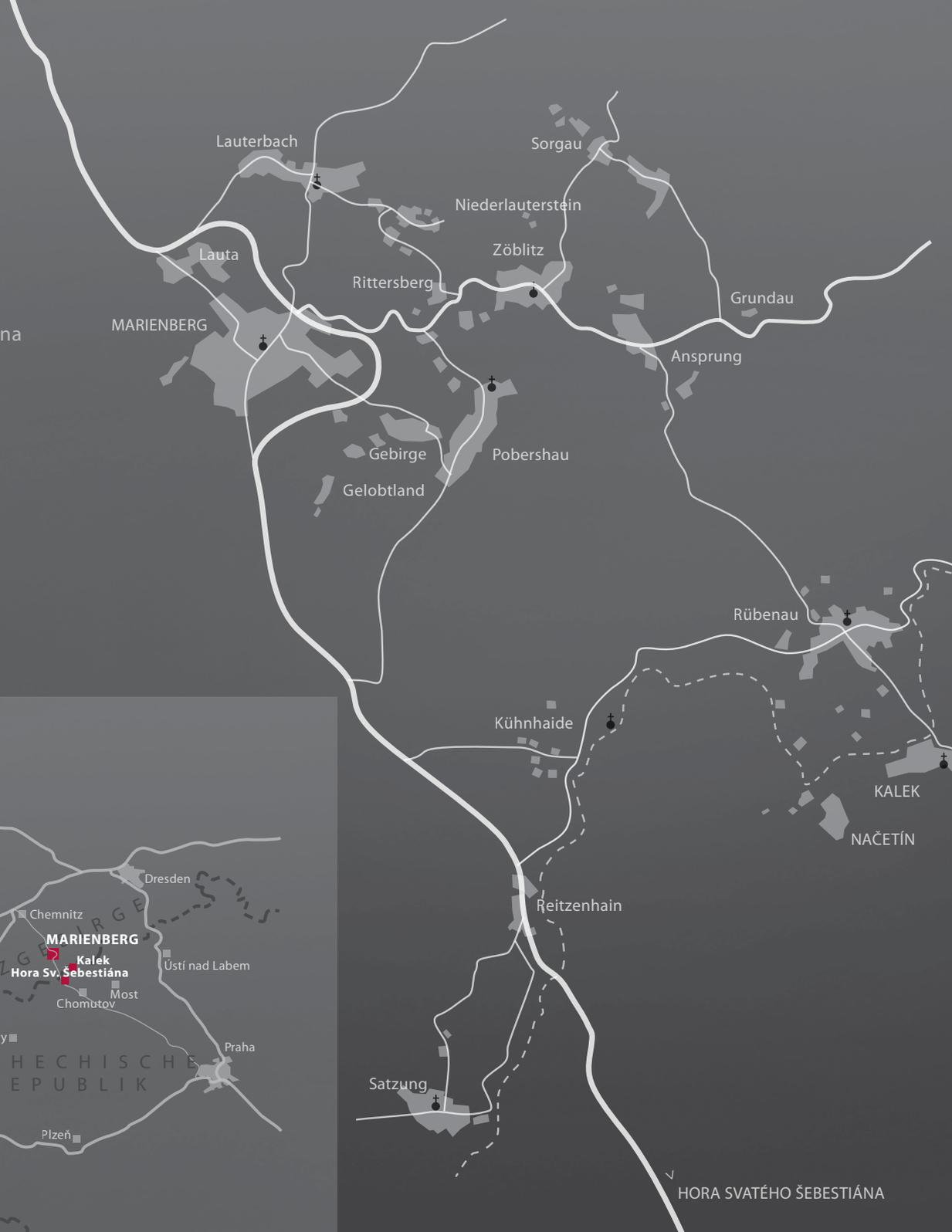
č. p. 3
431 81 Hora Svatého Šebestiána
Tel./Fax: +420 474 695 121
E-Mail: obec.sebastian@volny.cz
www.sebastian.cz

Obecní úřad Kalek (Gemeinde Kallich)

Kalek 7
431 32 Kalek
Tel.: +420 474 680 911
E-Mail: info@obeckalek.cz
www.obeckalek.cz

Marienberg
mit Ortsteilen
und den tschechischen
Nachbargemeinden
Kalek und Hora
Sv. Šebestiána

Marienberg
se svými místními částmi
a sousedícími obcemi
Kalek a Hora Sv. Šebestiána

HORA SVATÉHO ŠEBESTIÁNA

Inhalt | Obsah

Route Trasa	Bezeichnung Popis	Seite Strana
	Einleitung „Grenzenlos wandern“	1
	Úvod „Putování bez hranic“	1
	Die Orte Kalek und Sebastiansberg	2
	Obce Kalek a Hora Svatého Šebestiána	2
1	Kühnhaide – Rübenau – Kalek – Natschung – Kühnhaide	3
1	Kühnhaide – Rübenau – Kalek – Načetín – Kühnhaide	3
2	Kühnhaide – Reitzenhain – Natschung – Kühnhaide	4
2	Kühnhaide – Reitzenhain – Načetín – Kühnhaide	4
3	Reitzenhain – Sebastiansberg – Satzung – Reitzenhain	5
3	Reitzenhain – Hora Sv. Šebestiána – Satzung – Reitzenhain	5
4	Satzung – Hassberg – Talsperre Preßnitz – Satzung	6
4	Satzung – Jelení hora – Vodní nádrž Přísečnice – Satzung	6
5	Pobershau – Reitzenhain – Böhmisches Kienhaid – Pobershau	7
5	Pobershau – Reitzenhain – Kienhaid – Pobershau	7
6	Großer Gipfelweg	8
6	Velká cesta po vrcholech hor	8
7	Rundweg Satzung	9
7	Okružní cesta Satzung	9
8	Rübenau – Natschung – Kalek – Rübenau	8
8	Rübenau – Načetín – Kalek – Rübenau	8
9	Moorlehrpfad Stengelhaide	9
9	Stezka rašeliništém Stengelhaide	9

Grenzenlos wandern

Im Herzen des Erzgebirges gelegen, grüßt die Bergstadt Marienberg mit einem herzlichen „Glück auf!“.

In die vielseitige Mittelgebirgslandschaft dieser Region sind 14 Ortsteile mit ländlichem Charakter und manchem Kleinod eingebettet.

Gut markierte Wanderwege führen durch Wälder, Täler und Fluren bis hinauf in die Höhen des Erzgebirgskammes. Fernab von Lärm und Hektik können Sie herrliche Panoramablicke genießen und beeindruckende Naturbesonderheiten entdecken, wie den „Basaltfächer“ auf dem 890 m hohen Hirtstein in Satzung oder auch imposante Felsformationen im Schwarzwassertal bei Pobershau. Die Mooregebiete in Kühnhaide oder die Bergwiesen in Rübenau laden zu Erkundungen entlang interessanter Lehrpfade ein. Neben den Museen und Besucherbergwerken berichtet vielerorts auch die Landschaft von der regionalen Geschichte und dem einstigen Silberbergbau. So zeugen auch Haldenzüge in Lauta oder künstlich angelegte Wasserläufe wie der Zeuggraben oder auch der Grüne Graben von der Bergbauergangenheit.

Die vorgeschlagenen Wanderrouten führen durch das sächsische und böhmische Erzgebirge und bieten ein grenzenloses Wandererlebnis!

Bergstadt Marienberg
Horní město Marienberg

Putování bez hranic

Ze srdce Krušných hor Vás zdraví horní město Marienberg srdečným pozdravem Zdař Bůh!

Marienberg leží se svými 14 městskými částmi venkovského charakteru v regionu s rozmanitou kopcovitou krajinou a četnými přírodními skvosty.

Dobře značené turistické trasy vedou lesy, údolím a pláněmi vzhůru až na krušnohorský hřeben. Daleko od hluku a stresu si můžete vychutnat nádherný výhled na okolní panoramata a objevit působivé krásy přírody, jako např. „Čedičové varhany“ na 890 m vysokém kopci Hirtstein u Sattungu nebo velkolepé skalní útvary v údolí Schwarzwassertal u Pobershau. Rašeliniště u Kühnhaide nebo horské louky v Rūbenau vás zvou k procházce zajímavými naučnými stezkami. Vedle řady muzeí a důlních expozic vypráví zdejší krajina o místních dějinách a těžbě stříbra v kraji. O hornické minulosti svědčí i odvalová pásma v Lautě nebo uměle vytvořená vodní díla, jako například vodní příkopy Zeuggraben nebo Grüner Graben.

Uvedené turistické trasy vedou saským a českým Krušnohořím a nabízejí nekonečné turistické zážitky.

Blick auf Sebastiansberg
Pohled na Horu Sv. Šebestiána

Hora Svatého Šebestiána (Sebastiansberg)

Hora Sv. Šebestiána (841 m ü. NN) mit seinem Ortsteil Nová Ves (Neudorf) liegt auf dem Erzgebirgskamm südlich von Reitzenhain. Der Ort wurde vermutlich 1384 vom Prager Bergbauunternehmer Joachim Rothlöw gegründet, der hier unter Erlaubnis des Kaisers Karl IV. mit der Suche nach Erz begann. In der zweiten Hälfte des 15. Jh. gehörte der Ort zur Herrschaft der Herren von Weitmühl. Sebastian von Weitmühl, Namensgeber der Stadt, ließ die romanische Kirche Hl. Sebastian auf der östlichen Hälfte des Marktplatzes errichten. Weil zur Sicherung der Reisenden und Fuhrleute dieser Pass mit einem Militärposten besetzt war, wurde der Ort auch Paßberg genannt. Den Lebensunterhalt bestritten die Einwohner durch Ackerbau, Viehzucht, Borstenviehhandel, Spitzenklöppelei und Posamentenerzeugung. Der Torfstich bot einer Anzahl von Einwohnern lohnenden Verdienst. Nach Ende des 2. Weltkriegs wurden die Deutschen vertrieben. Heute zählt der Ort etwa 300 Einwohner.

Hora Svatého Šebestiána

Hora Sv. Šebestiána (841 m n. m.) a část obce Nová Ves leží na hřebenu Krušných hor jižně od Reitzenhainu. Obec byla založena pravděpodobně roku 1384 pražským důlním podnikatelem Joachimem Rothlöwem, který zde na povolení císaře Karla IV. začal hledat rudu. V druhé polovině 15. st. patřilo město pánům z Veitmilé. Šebestián z Veitmilé, po němž bylo město pojmenováno, nechal v místě na východní polovině náměstí vybudovat románský kostel Sv. Šebestiána.

Obcí vedla obchodní cesta z Lipska do Prahy. Na ochranu cestujících a obchodníků byla v tomto průsmyku (něm. Paß) přítomna vojenská hlídka, proto se obci říkalo také Paßberg.

Obživu místních obyvatel zajišťovalo zemědělství, chov dobytka, obchod s dobytkem, paličkování a prýmkařství. K výhodnému zisku dovedlo velký počet zdejších obyvatel dobývání rašeliny. Po 2. světové válce došlo k odsunu německého obyvatelstva. Dnes má obec necelých 300 obyvatel.

Zdroj/Quelle: www.wikipedia.org/wiki/Sebastianberg | www.sebastian.cz

Bergdorf Kallich mit der Kirche Hl. Wenzel
Horská obec Kalek s kostelem Sv. Václava

Kalek (Kallich)

Kalek (700 m ü. NN) ist ein Bergdorf auf dem Erzgebirgskamm südlich von Rübenau. Erstmals urkundlich erwähnt wurde der Ort im Jahre 1582. Im 17. Jh. spricht man nur noch von Kalk, das seinen Namensprung nach den Kalkbergwerken in der Gegend erhielt. Die erste nachgewiesene Besiedlung erfolgte 1555 mit der Förderung von Erzen, als hier ein Hammerwerk für die Herstellung von Blechen errichtet wurde. 1702 wurde die markante Kirche Hl. Wenzel geweiht. 1856 arbeiteten 400 Menschen in den Hammerwerken. Kalek hatte damals 839 Einwohner und neben der Kirche und der Pfarrei, ein Forsthaus, Ausflugskale, zwei weitere Gaststätten, vier Mühlen, eine Zollstation und einen ertragreichen Kalkbruch. 1874 wurde die Produktion der Eisenwerke eingestellt.

Nach dem 2. Weltkrieg wurden die Deutschen vertrieben. 1960 wurde Kalek mit Načetín (Natschung) und Jindřichova Ves (Heinrichsdorf) vereinigt. Heute zählt der Ort etwa 250 Einwohner.

Kalek

Kalek (700 m n. m.) je horská obec na hřebenu Krušných hor jižně od Rübenau. První zmínka o obci pochází z roku 1582. V 17. století se stále ještě mluví o obci „Kalk“, jejíž název je odvozen od mnoha vápencových dolů nacházejících se v okolí obce.

První doložené osídlení následovalo v roce 1555 v souvislosti se zahájením těžby rudy, když zde byl zřízen hamr pro výrobu plechů. V roce 1702 byl posvěcen nápadný kostel Sv. Václava. V roce 1856 už v hamrech pracovalo 400 lidí. Tehdy měl Kalek 839 obyvatel a kromě kostela zde stála fara, hájovna, výletní hostinec, další dvě hospody, čtyři mlýny, celnice a výnosný vápencový lom. Od poloviny 19. století začal konkurenční boj mezi železářskými podniky, roku 1874 byla výroba zastavena.

Po 2. světové válce došlo k odsunu německého obyvatelstva. V roce 1960 se spojil Kalek s Načetínem a Jindřichovou Vší. Dnes má obec přibližně 250 stálých obyvatel.

Zdroj/Quelle: www.wikipedia.org/wiki/Kalek | www.obec-kalek.cz

1 Kühnhaide – Rübenau – Kalek (Kallich) – Načetín (Natschung) – Kühnhaide

Streckenlänge Délka trasy | 24,6 km

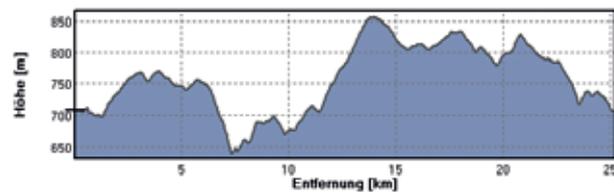
Laufzeit Doba chůze | ca. 5,5 h

Start und Ziel Start a cíl

Marienberg, OT Kühnhaide,
Wanderparkplatz Schwarzwassertal
Kühnhaide, místní část Marienbergu
Parkoviště na horním konci údolí Schwarzwassertal

Sehenswertes Zajímavosti

- 1 Schwarzwassertal mit Steinerne Brücke**
Údolí Černé s kamenným můstkem
- 2 Lehmheider Teich**
rybník Lehmheidner Teich
- 3 Seehaide**
Novodomské rašeliníště

Schwarzwassertal mit der steinernen Brücke | Údolí Černé s kamenným můstkem
Bild oben: Schwarze Pockau | Foto nahoře: říčka Černá

P

Start | Ziel

Kühnhaide

Rübenu

Kalek

1

2

3

Lehmheider Teich
Rybník Lehmheider Teich

Beschreibung

Vom Wanderparkplatz ausgehend folgen wir dem Pockautalweg ins Schwarzwassertal bis zur „Steinernen Brücke“. Hier biegen wir rechts in den Viererweg ein, den wir, vorbei am Lehmheider Teich, bis zur Görkauer Straße (S 217) verfolgen.

Wir biegen nun rechts ab und laufen am Ortseingang Rübenau links der Waldstraße entlang. Wir gehen bis zum Hammerweg, dem wir nach rechts folgen. Wir nehmen die nächste Abbiegung nach links bis zur „Neuen Mühle“. Von hier laufen wir den Unteren Natzschungweg entlang, vorbei an der alten Nagelschmiede und dem Sägewerk, bis zur Einsiedler Straße. Dort halten wir uns wieder links und passieren den Grenzübergang nach Kalek. Wir laufen nach rechts in Richtung Načetín und biegen nach dem letzten Haus von Kalek links in den Wanderweg ein. Vorbei am Teich halten wir uns leicht rechts und danach immer gerade bergauf bis zum Berggipfel und zur Annasäule. Wir folgen der Straße weiter nach rechts bis zum Kaisereck.

Geradeaus kommen wir zum Alten Teich und weiter zum Neuhäuser Forsthaus. Der Straße folgen wir weiter und halten uns nach 500 m links gerade durch die Seehaide. Den Neuen Teich lassen wir links liegen, ein kurzer Abstecher ist jedoch lohnenswert. Wir laufen weiter bis zum Radweg 3078 und folgen diesem bis zur Straße Reitzenhain–Načetín. Dort gehen wir nach links.

Nach weiteren 500 m laufen wir rechts bergauf in Richtung der Wüstung Kienhaid und gehen den Berg hinab bis zur Grenzbrücke in Kühnhaide. Vorbei an der Kirche und dem Friedhof führt uns der Weg rechter Hand zum Wanderparkplatz zurück.

Popis cesty

Z parkoviště se vydáme po cestě Pockautalweg do údolí říčky Černé (Schwarzwassertal) až ke starému kamennému můstku. Tady odbočíme doprava na cestu Viererweg, po které půjdeme kolem rybníku Lehmhaider Teich, až dojdeme k silnici Görkauer Straße (S 217). Tady odbočíme doprava, na kraji Rübenau zahame doleva na silnici Rübenauer Waldstraße. Po této cestě půjdeme, až dorazíme na ulici

Alter Teich
Starý rybník

Hammerweg. Zde odbočíme doprava a hned na další odbočce se vydáme doleva směrem na „Neue Mühle“. Odsud půjdeme po cestě Unterer Natzschungweg. Budeme míjet bývalou kovárnu na výrobu hřebíků a pilu, až dojdeme k ulici Einsiedler Straße. Zde zahame opět doleva a přejdeme hraniční přechod do Kalku. Poté pokračujeme doprava směrem na Načetín a za posledním domem v Kalku odbočíme doleva na turistickou stezku. U rybníka se budeme držet mírně vpravo a potom vystoupáme přímo až na vrchol kopce ke sloupu se sochou sv. Anny. Dále pokračujeme po cestě vpravo až ke Kaiserecku. Rovně se dostaneme ke Starému rybníku a dále k Novodomské myslivně. Pokračujeme dále po cestě a po 500 m zahame vlevo a projdeme Novodomským rašeliništěm. Po levé straně mjíme Nový rybník, který určitě stojí za zastávku. Půjdeme dále až k cyklostezce 3078 a po ní se dostaneme až k silnici Reitzenhain–Načetín. Tam se vydáme vlevo. Po dalších 500 m se budeme držet vpravo a vystoupáme směrem na zaniklou obec Kienhaid, poté sejeme z kopce až k hraničnímu mostu v Kühnhaide. Kolem kostela a hřbitova nás cesta vpravo dovede zpátky na parkoviště.

Nonnenfelsen im Schwarzwassertal | Skalní útvar Jeptiška v Údolí Černé

2 Kühnhaide – Reitzenhain – Načetín (Natschung) – Kühnhaide

Streckenlänge Délka trasy | 15,4 km

Laufzeit Doba chůze | ca. 3,5 h

Start und Ziel Start a cíl

Marienberg, OT Kühnhaide

Wanderparkplatz am Sportplatz in Kühnhaide

Kühnhaide, místní část Marienbergu

Parkoviště u fotbalového hřiště v Kühnhaide

Sehenswertes Zajímavosti

1 Moorlehrpfad Stengelhaide

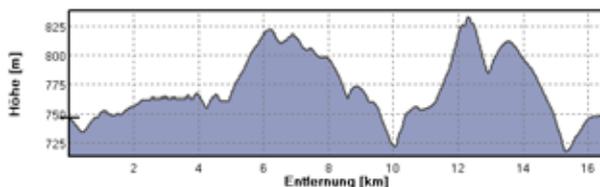
Naučná stezka Rašeliniště Stengelhaide

2 Zeuggraben

Vodní příkop Zeuggraben

3 Čihadlo (Lauschhübel)

Vrch Čihadlo

Kühnhaide

Bild oben: Moorlehrpfad Stengelhaide | Foto nahofe: Rašeliniště Stengelhaide

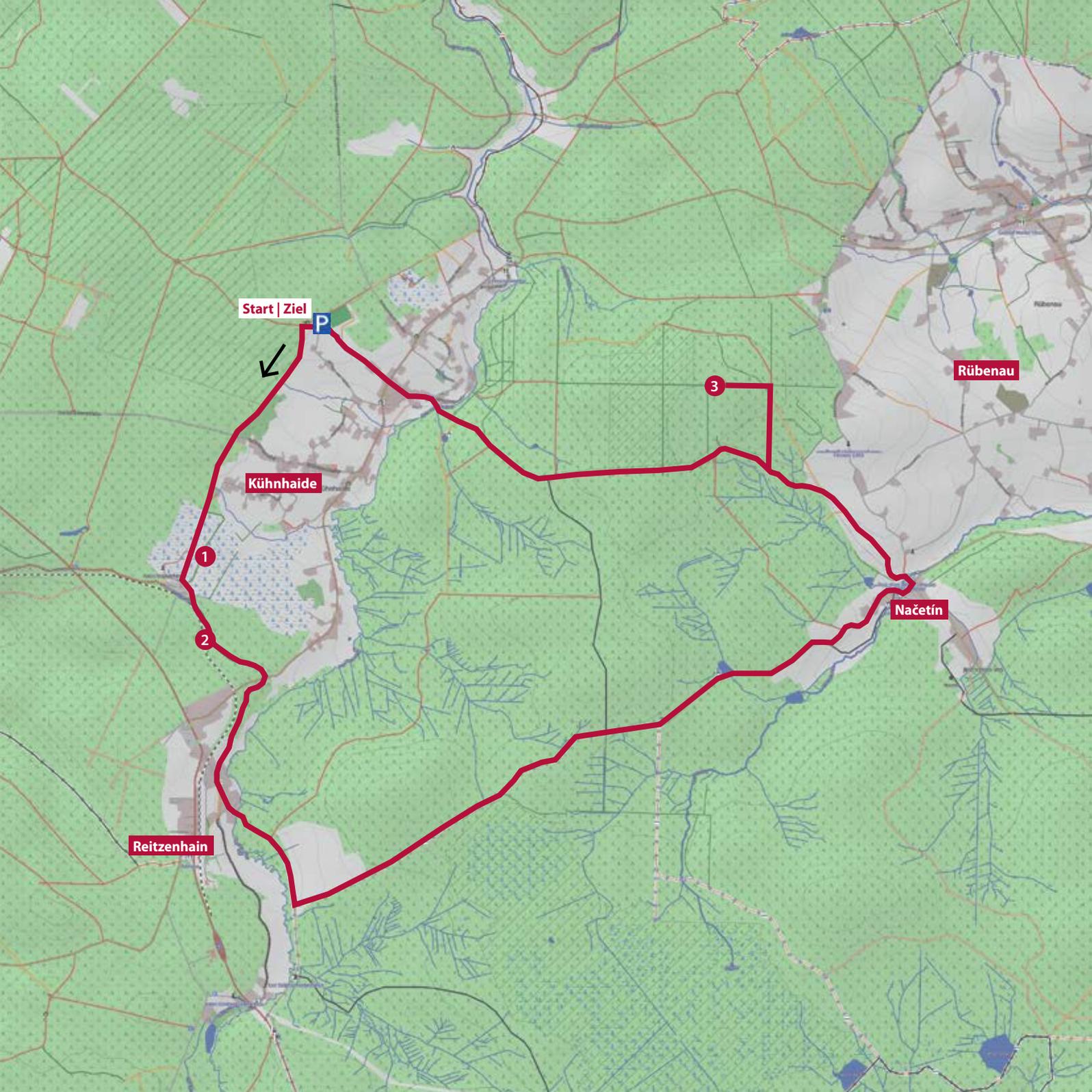
Blick vom Lauschhübel
Výhled z Čihadla

Beschreibung

Vom Wanderparkplatz Görkauer Straße (Sportplatz) laufen wir bis zum Waldrand und biegen nach links in den Forststeig ein. Diesem folgen wir, vorbei am Moorlehrpfad Stengelhaide, bis zum ehemaligen Torfwerk. Hier biegen wir links in den Weg Zeuggraben (auch Poetenweg genannt) ein und folgen diesem bis zur Rudolf-Breitscheid-Straße in Reitzenhain. Wir überqueren den alten Grenzübergang und laufen bergauf bis zum ehemaligen Malzhaus. Von dort aus gehen wir nach rechts, vorbei am Kriegerdenkmal von Reitzenhain, bis zur Straße nach Načetín. Dieser folgen wir bis zum Grenzübergang in Načetín. Vor dem Grenzübergang gehen wir über die Brücke und halten uns links. Wir gehen den Feldweg hinauf. Dem Waldweg folgen wir gerade bis zur nächsten Wegkreuzung mit Sitzgruppe und passieren diese. Rechter Hand erreichen wir die Felsen des Čihadlo (Lauschhübel, 842 m ü. NN), zu dem wir einen Abstecher unternehmen. Nach dem Gipfelgenuss gehen wir zur Wegkreuzung zurück und dort nach rechts. Nach zwei Kilometern halten wir uns wieder leicht links, bis zur Wüstung Kienhaid. Von hier laufen wir rechts hinunter zum Grenzübergang Kühnhaide und dann bergauf zum Ausgangspunkt.

Popis cesty

Z parkoviště v ul. Görkauer Straße (u fotbalového hřiště) se vydáme směrem k lesu, na jehož kraji zahame vlevo na cestu zvanou Forststeig. Po ní půjdeme podél naučné stezky Rašeliniště Stengelhaide až k bývalému rašelinovému dolu. Zde zabočíme vlevo na cestu Zeuggraben (nazývanou také Poetenweg) a dojdeme po ní až k ulici Rudolf-Breitscheid-Straße v Reitzenhainu. Přejdeme přes bývalý hraniční přechod a stoupáme až k bývalému pivovaru. Odsud se vydáme doprava, půjdeme kolem reitzenhainského památníku obětem války a dojdeme k silnici do Načetína. Po té se dostaneme až k hraničnímu přechodu v Načetíně. Před přechodem přejdeme most a budeme se držet vlevo, trasa nás povede po polní cestě do mírného kopce. Po lesní cestě dojdeme až k další křižovatce s odpočívadlem a pokračujeme dále. Cestou vpravo se dostaneme ke skalám na vrchu Čihadlo (Lauschhübel,

Start | Ziel

P

Kühnhaide

1

2

Reitzenhain

3

Rübenau

Načetín

Moor beim Lausshübel
Rašeliniště poblíž Čihadla

842 m n. m.), k němuž podnikneme malou odbočku. Po úžasném výhledu z vrcholu se vrátíme zpátky na křižovatku a pokračujeme vpravo. Po dvou kilometrech se budeme držet mírně vlevo, až dorazíme k zaniklé obci Kienhaid. Odsud půjdeme dolů vpravo směrem k hraničnímu přechodu Kühnhaide a poté vystoupáme zpět k výchozímu bodu.

Gedenkobelisk in Rübenau | Pamětní obelisk v Rübenau

3 Reitzenhain – Hora Svatého Šebestiána (Sebastiansberg) – Satzung – Reitzenhain

Streckenlänge Délka trasy | 20,6 km

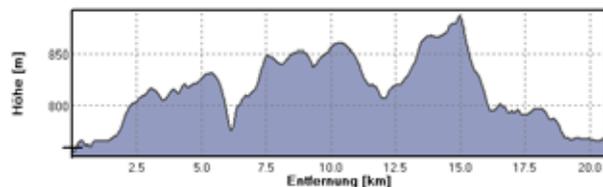
Laufzeit Doba chůze | ca. 4,0 h

Start und Ziel Start a cíl

Marienberg, OT Reitzenhain
Rudolf-Breitscheid-Straße
Reitzenhain, místní část Marienbergu
Rudolf-Breitscheid-Straße

Sehenswertes Zajímavosti

- 1 Stülpner Denkmal**
Památník Karla Stülpnera
- 2 Tal „Bezručovo údolí“ (Grundtal)**
Bezručovo údolí
- 3 Hirtstein mit Basaltfächer (Nationales Geotop)**
Vrch Hirtstein s čedičovým vějířem
(národní krajinný útvar)
- 4 Anton-Günther-Gedenkstein an der Reißigmühle**
Pamětní kámen Antona Günthera u Reißigmühle

Ehem. Eisenbahnbrücke bei Sebastiansberg | býv. železniční most u Hory Sv. Šebestiána
Bild oben: Basaltfächer am Hirtstein | Foto nahoře: čedičový vějíř na vrchu Hirtstein

Stülpner-Denkmal in Böhmisches Reitzenhain
Pamětní kámen Karla Stülpnera

Beschreibung

Wir beginnen unsere Tour in der Rudolf-Breitscheid-Straße in Reitzenhain und gehen über den alten Grenzübergang in Richtung ehemaliges Malzhaus. Von hier laufen wir rechts entlang bis zum Stülpner Denkmal. Hier biegen wir links ein und wandern zwei Kilometer durch die Heide. An der Kreuzung gehen wir rechter Hand über die alte Bahntrasse und dann nach links. Vorbei am Teich führt uns der Weg bis zum Patzelt-Gedenkstein und zur Eisenbahnunterführung. Wir laufen weiter nach links bis zur Talstraße. Hier lohnt sich eine Wanderung durch das Tal „Bezručovo údolí“ (Grundtal). Wir laufen jedoch scharf rechts talaufwärts, vorbei am Bahnviadukt Hora Svatého Šebestiána, und überqueren gerade die Straße. Wir gehen im Ort bergab über die Hauptstraße und biegen nach rechts in den Weg nach Jilmová (Ulmbach) ein, der uns bis zum Grenzübergang nach Satzung führt. Wir gehen nach links, die Satzung Hauptstraße hinauf, bis zur Kirche und gehen rechter Hand die Kirchgasse bis zur oberen Dorfstraße und weiter bis zum Sportplatz. Von dort folgen wir der Kammwegmarkierung nach rechts bis zum Hirtstein. Dem Hirtsteinweg folgen wir bis zur Steinbacher Straße. Von hier gehen wir nach links zum Auerhahnweg und biegen rechts in diesen ein bis zum Doppelflügelweg. Dort laufen wir wieder rechts bis zur Hauptstraße und biegen links bis zur ehemaligen Gaststätte „Neue Welt“ und danach erneut rechts in die Reißigmühle ein. Wir queren die B 174 und gehen entlang des Zeuggrabens bis zum Ausgangspunkt.

Popis cesty

Naši cestu začínáme v ulici Rudolf-Breitscheid-Straße v Reitzenhainu a vyrážíme přes bývalý hraniční přechod směrem k bývalému pivovaru. Odsud půjdeme vpravo k památníku Karla Stülpnera, legendárního krušnohorského pytláka. Zde odbočíme doleva a půjdeme příjemně dva kilometry plání. Na křižovatce zahnevme vpravo po bývalé železniční trase a potom vlevo. Cesta nás povede kolem rybníku až k pamětní desce Franze Patzelta a železničnímu podjezdu. Pokračujeme dále vlevo k silnici. Odsud se nabízí cesta dolů Bezručovým údolím.

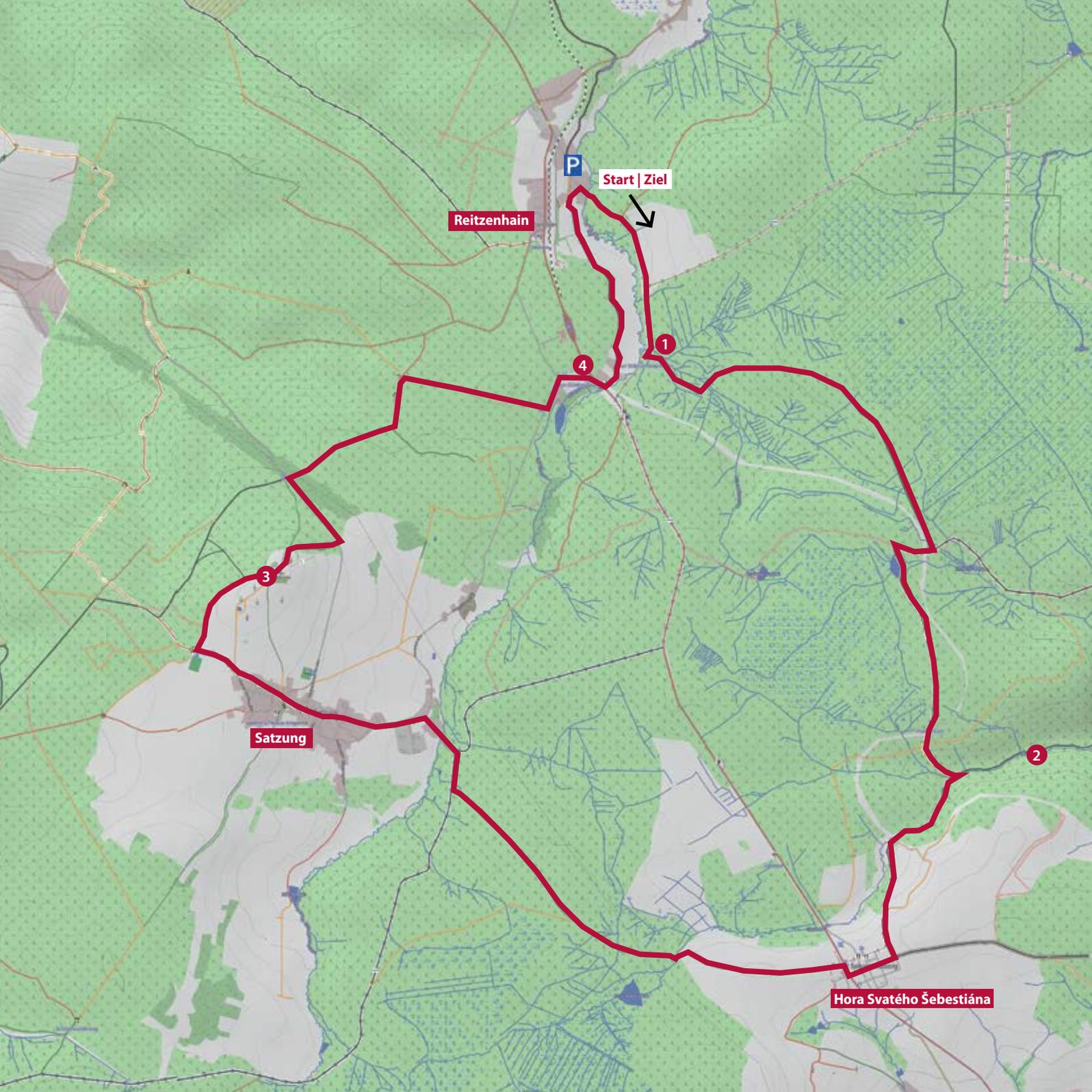

Weg zur Talsperre Kamenička in der Nähe von Grundtal
Cesta k přehradě Kamenička poblíž Bezručova údolí

My však odbočíme ostře doprava, půjdeme údolím nahoru kolem bývalého železničního mostu u Hory Svatého Šebestiána a přejdeme silnici. V obci sejdeme k silnici první třídy, přejdeme ji, dáme se doprava a poté zabočíme vlevo na cestu do Jilmové, která nás dovede k hraničnímu přechodu do Satzungu. V obci Satzung zabočíme doleva a vystoupáme po hlavní silnici Satzung Hauptstraße ke kostelu, poté se vydáme vpravo ulicí Kirchgasse až k ulici Obere Dorfstraße a pokračujeme k hřišti. Odsud se vydáme doprava a budeme následovat značení turistické stezky Kammweg až k vrchu Hirtstein. Po cestě Hirtsteinweg dojdeme k silnici Steinbacher Straße, na ní zahnevme doleva a půjdeme po křižovatku s cestou Auerhahnweg. Zde odbočíme doprava a dorazíme po ní k rovné cestě Doppelflügelweg. Zde opět odbočíme vpravo, dojdeme k hlavní silnici a zabočíme vlevo k bývalému hostinci „Neue Welt“ a potom opět vpravo na Reißigmühle. Přejdeme silnici B 174 a půjdeme podél příkopu Zeuggraben opět na počátek trasy.

Mühlensteine an der Reißigmühle in Reitzenhain | Mlýnské kameny v Reitzenhainu

P

Start | Ziel

Reitzenhain

1

4

3

Satzung

2

Hora Svatého Šebestiána

4 Satzung – Jelení hora (Hassberg) – Vodní nádrž Přísečnice (Talsperre Preßnitz) – Satzung

Streckenlänge Délka trasy | 24,0 km

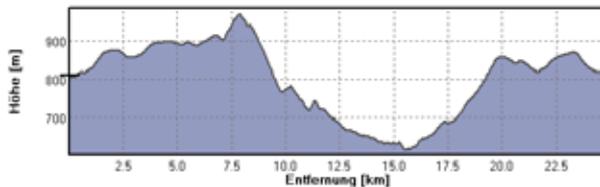
Laufzeit Doba chůze | ca. 5,0 h

Start und Ziel Start a cíl

Marienberg, OT Satzung
ehem. Gasthaus „Sonnenhof“
Satzung, místní část Marienbergu
Bývalý hostinec „Sonnenhof“

Sehenswertes Zajímavosti

- 1 Hassberg**
Jelení hora
- 2 Talsperre Preßnitz**
Vodní nádrž Přísečnice
- 3 Hochofen in Schmalzgrube**
Tavicí pec ve Schmalzgrube
- 4 Hirtstein mit Basaltfächer (Nationales Geotop)**
Vrch Hirtstein s čedičovým vějířem (nár. krajinný útvar)

Blick vom Hassberg auf die Talsperre Preßnitz
Výhled z Jelení hory na vodní nádrž Přísečnice
Bild oben: Hassberg | Foto nahore: Jelení hora

Kirche in Christophhammer
Kostel v Kryštofových Hamrech

Beschreibung

Wir beginnen unsere Rundwanderung im Marienberger Ortsteil Satzung am ehemaligen Gasthaus „Sonnenhof“ und gehen über den Grenzübergang. An der Alten Preßnitzer Straße biegen wir rechts ab und folgen dieser etwa fünf Kilometer, am Gemeindeteich vorbei, und biegen nach links zum Hassberg ab. Dem Straßenverlauf entlang laufen wir zwei Kilometer immer geradeaus bis zur zweiten Wegabzweigung. Hier gehen wir nach rechts, den steinigen Weg zum Jelení hora (Hassberg, 993 m ü. NN) hinauf. Nach unserem Aufenthalt auf dem Gipfel gehen wir zurück und nach rechts hinunter bis zur Straße, die uns um die Talsperre Preßnitz herumführt. Wir gehen über die Staumauer nach rechts hinunter nach Kryštofovy Hamry (Christophhammer), vorbei an der Kirche und dem Stülpner-Denkmal. Wir laufen weiter, über die Grenze bis zum Herrenhaus in Schmalzgrube, am alten Schmelzofen vorbei und gehen rechts über die alte Satzunger Straße etwa zwei Kilometer bergauf bis zum Abzweig Benedixweg. Dann biegen wir links in den Hirschsteinweg ein und gehen bis zur „Einsamen Spitze“. Diesen Weg laufen wir immer gerade bergauf bis zum Paschweg. An der Kreuzung Brettweg/Paschweg folgen wir dem Paschweg bis zur alten Satzunger Straße. Hier gehen wir nach rechts bis nach Satzung und zum Ausgangspunkt zurück.

Popis cesty

Naši okružní trasu začneme v obci Satzung, místní části Marienbergu, u bývalého hostince „Sonnenhof“ a přejdeme přes hraniční přechod. Na cestě Alte Preßnitzer Straße odbočíme doprava a půjdeme po ní přibližně pět kilometrů. Mineme rybník Gemeindeteich a zahneleme doleva k Jelení hoře (něm. Hassberg, 998 m n. m.). Touto cestou půjdeme rovně přibližně dva kilometry až ke druhé odbočce. Zde zahneleme vpravo a vystoupáme kamenitou cestou až na Jelení horu. Po příjemném pobytu na vrcholku se vrátíme vpravo na silnici, která nás dovede k vodní nádrži Přísečnice. Vydáme se po hrázi přehrady vpravo dolů směrem na Kryštofovy Hamry, mineme kostel a pamětní desku Karla Stülpnera. Pokračujeme dále přes hranici a dostaneme se k panské-

Schmalzgrube

3

4

Start | Ziel

Satzung

P

Kryštofovy Hamry

2

1

Einsame Spitze
Osamělý vrch

mu domu v obci Schmalzgrube, projdeme kolem bývalé tavicí pece a vydáme se po silnici vedoucí do Satzungu asi dva kilometry do kopce k odbočce Benedixweg. Potom zahneme vlevo na cestu Hirschsteinweg a půjdeme až ke skále „Einsame Spitze“ (čes. Osamělý vrch). Touto cestou vystoupáme až k turistické stezce Paschweg. Na křižovatce cest Brettweg-Paschweg pokračujeme po cestě Paschweg až k silnici vedoucí do Satzungu. Zde odbočíme doprava a dojdeme do našeho výchozího bodu v obci.

Schmelzofen in Schmalzgrube | Tavicí pec ve Schmalzgrube

5 Pobershau – Reitzenhain – Böhmisch Kienhaid – Pobershau

Streckenlänge Délka trasy | 29,0 km

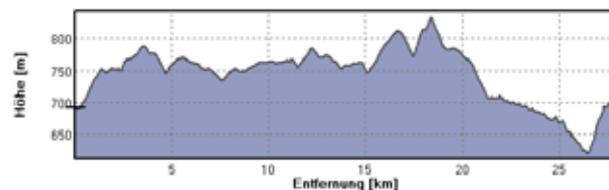
Laufzeit Doba chůze | ca. 6,5 h

Start und Ziel Start a cíl

Marienberg, OT Pobershau
Parkplatz „Am Katzenstein“
Pobershau, místní část Marienbergu
Parkoviště „Am Katzenstein“

Sehenswertes Zajímavosti

- 1 Mothäuser Heide**
Rašeliniště Mothäuser Heide
- 2 Moorlehrpfad Stengelhaide**
Naučná stezka Rašeliniště Stengelhaide
- 3 Lauschhübel**
Čihadlo
- 4 Grüner Graben im Schwarzwassertal**
Vodní příkop Grüner Graben v Údolí Černé

Aussichtspunkt Lauschhübel | Vyhlídka Čihadlo

Bild oben: Grüner Graben | Foto nahoře: vodní příkop Grüner Graben

Aussichtsfelsen Katzenstein
Skalní vyhlídka Katzenstein

Blick vom Katzenstein auf die Ringmauer
Pohled z vyhlídky Katzenstein na stěnu Ringmauer

Beschreibung

Unsere Wanderung beginnen wir in Pobershau am Wanderparkplatz „Am Katzenstein“. Am Waldrand entlang folgen wir dem Katzensteinweg bis zum Höhenweg. Wir biegen nach links in den Pobershauer Flügel ein und folgen diesem bis zum Schwertflügel. Hier gehen wir nach rechts. Auf diesem Weg bleiben wir bis zu einer markanten Wegekreuzung (5 Abzweigungen). Dort gehen wir den linken Weg auf die Görkauer Straße, durch die Mothäuser Heide, laufen bis zum Ortsrand von Kühnhaid und biegen nach rechts in den Forststeig ein. Wir gehen am Moorlehrpfad vorbei und folgen dem Zeuggrabenweg bis Reitzenhain zur Rudolf-Breitscheid-Straße. In Reitzenhain gehen wir links über den alten Grenzübergang bis zur Kreuzung ehemaliges Malzhaus. Dort biegen wir links in den Körnbachweg ein. Nach zwei Kilometern gehen wir wieder links in die lange Gerade und bis zur Kreuzung an der ehemaligen Gaststätte „Heimat“ in Böhmisches Kienhaid. Dort gehen wir nach rechts bergauf, an der alten tschechischen Grenzkompagnie gerade über die Kreuzung immer den Strommasten folgend. Am Wildgatter laufen wir links den Berg bis zur Sitzgruppe hinauf. Hier besteht die Möglichkeit zu einem Abstecher zum Čihadlo (Lauschhübel, 842 m ü. NN). Unsere Route führt uns noch einen Kilometer geradeaus. Dort gehen wir rechts in einen Waldweg zum 200 m parallel verlaufenden Grenzweg auf sächsischer Seite. In den Grenzweg biegen wir links ein, folgen den Weg bis zur S 216, überqueren diesen und erreichen den Pockautalweg. Diesem folgen wir bis zum Nonnenfelsen. Danach gehen wir links den Karrenweg hinauf bis zum Grünen Graben und folgen dem Wasserlauf abwärts bis zum Ausgangspunkt.

Popis cesty

Naši trasu začneme v Pobershau na parkovišti „Am Katzenstein“. Půjdeme krajem lesa po cestě Katzensteinweg, až dorazíme k cestě Höhenweg. Tady odbočíme vlevo na rovnou silnici Pobershauer Flügel, po které půjdeme až k cestě Schwertflügel. Zde odbočíme vpravo a budeme se cesty držet, dokud nedorazíme na nápadnou křižovatku (5 odboček). Tam se vydáme vlevo po cestě Görkauer Straße, půjdeme

přes rašeliniště Mothäuser Heide a dojdeme až na okraj obce Kühnhaid a zahne doprava na cestu Forststeig. Mineme naučnou stezku rašeliništi a pokračujeme po cestě Zeuggrabenweg až do Reitzenhainu k silnici Rudolf-Breitscheid-Straße. V Reitzenhainu odbočíme doleva, přes bývalý hraniční přechod se dostaneme až na křižovatku bývalého pivovaru. Tam zabočíme vlevo na cestu Körnbachweg. Po dvou kilometrech chůze zahne opět doleva na dlouhou rovnou silnici a dojdeme na křižovatku u bývalého hostince „Heimat“ v České Kienhaid. Tam půjdeme vpravo do kopce, rovně kolem bývalé posádky české pohraniční stráže přes křižovatku stále podél elektrických sloupů. U obory vystoupáme vlevo na kopec s odpočívadly. Odsud je možné udělat si zacházku k vrchu Čihadlo (Lauschhübel, 842 m n. m.). Naše trasa nás povede ještě kilometr rovně. Tam přejdeme doprava na lesní cestu a dostaneme se na 200 m vzdálenou paralelně probíhající cestu Grenzweg na saské straně. Na ní zabočíme vlevo a pokračujeme stále rovně, křížíme silnici S 216 a jdeme po cestě Pockautalweg až ke skalám Nonnenfelsen. Potom zabočíme doleva na stezku Karrenweg a vystoupáme až k vodnímu příkopu Grüner Graben. Po proudu potoka se dostaneme k výchozímu bodu naší trasy.

Das Moor- und Schutzgebiet Mothäuser Heide bei Kühnhaid
Chráněná oblast rašeliniště Mothäuser Heide poblíž Kühnhaid

6 Großer Gipfelweg Velká cesta po vrcholech hor

Streckenlänge Délka trasy | 80 km

Laufzeit Doba chůze | ca. 18 h

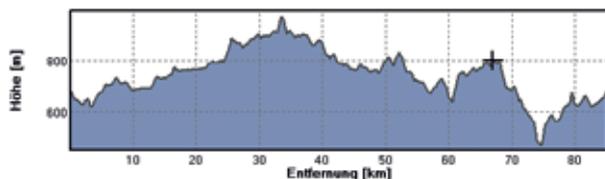
Start und Ziel Start a cíl

Marienberg, OT Lauta

Wanderparkplatz an der Drei Brüder Höhe

Lauta, místní část Marienbergu

Parkoviště u vrchu Drei Brüder Höhe

Weitere Parkmöglichkeiten an der Strecke

Další možnosti parkování na trasy

Gelobtland, Tourismuszentrum (bei kurzer Strecke)

Gelobtland, turistické centrum Tourismuszentrum (v případě kratší trasy)

Pobershau, Katzenstein (bei kurzer Strecke)

Pobershau, vyhlídka Katzenstein (v případě kratší trasy)

Pobershau, Hinterer Grund (bei kurzer Strecke)

Pobershau, Hinterer Grund (v případě kratší trasy)

Reitzenhain, Rudolf-Breitscheid-Straße

Reitzenhain, ul. Rudolf-Breitscheid-Straße

Satzung, Wanderparkplatz am Sportplatz

Satzung, parkoviště u sportovního hřiště

Kalek, Ortslage | Kalek, v obci

Rübenau, Hammerweg | Rübenau, ul. Hammerweg

Ansprung, Hüttstattmühle | Ansprung, mlýn Hüttstattmühle

Zöblitz, Sportplatz | Zöblitz, sportovní hřiště

Niederlauterstein, Burgruine | Niederlauterstein, zřícenina hradu

Lauterbach, Vereinshaus | Lauterbach, Vereinshaus (beseda)

Bild oben: Kirche St. Marien in Marienberg

Foto nahore: kostel sv. Marie v Marienbergu

Besucherbergwerk Pferdegöpel auf dem Rudolphschacht
Ukázkový důl Koňský žentour na Rudolfově šachtě

Beschreibung

Wir beginnen unsere Wanderung auf der Drei Brüder Höhe (688,1 m ü. NN), folgen dem Rundwanderweg „Rund um Marienberg“ (gelb) zur B 171, queren diese und laufen über Mooshaide bis Wüstenschlette. Dann halten wir uns rechts (grün) bis zum Ortsausgang Großrückerswalde und gehen links weiter zum Alten Gericht (742,2 m ü. NN). Wir queren die B 174, gehen auf dem ehemaligen Bahngelände bis zur Kohlenstraße und passieren das Ehrenmal in Gelobtland. Nach ca. 700 m biegen wir rechts in den Wanderweg Zeuggraben (grün) ein und folgen diesem bis zum Halbmeilenbachweg. Dem Weg folgen wir rechts bis zur B 174. Nach links laufen wir ca. 250 m an der Bundesstraße entlang. Alternativ können wir der ehemaligen Eisenbahnlinie folgen. Im weiteren Verlauf stoßen wir auf die Schautafeln der Leuchtertanne und des Totensteins.

Abermals queren wir die B 174. Vorbei am ehemaligen Torfwerk (Moorlehrpfad) folgen wir dem Kammweg (KAMM) bis Reitzenhain, weiter über den Auerhahnweg zum Hirtstein (889,8 m ü. NN) nach Satzung (KAMM). Wir folgen dem Preßnitzweg bis zur kleinen Holzbrücke, überschreiten die tschechische Grenze und erreichen nach 300 m die Alte Preßnitzer Straße. Wir biegen rechts ab, um nach 500 m links zum Jelení hora (Hassberg, 998 m ü. NN) zu gelangen. Nach ca. 1,5 km folgt der kurze, aber steile Anstieg zur Gipfelkuppe. Mit 994 m ü. NN erreichen wir den höchsten Punkt unserer Wanderung und genießen eine unvergleichliche Aussicht auf die Talsperre Preßnitz und die höchsten Gipfel des Erzgebirges, den Fichtelberg und Klínovec (Keilberg).

Wir gehen zurück bis zur alten Preßnitzer Straße, halten uns rechts und folgen der blauen Markierung. Nach ca. 4,5 km lassen wir den ehemaligen Grenzübergang Satzung–Ulmbach links liegen. Wir verlassen die alte Preßnitzer Straße, halten uns links und folgen dem etwas verwachsenen Weg entlang der Strommasten bis zum Grenzübergang Reitzenhain an der B 174. Wir queren die Straße, bleiben aber auf tschechischem Gebiet und folgen der Straße unmittelbar an der Grenze bis zum ehemaligen Malzhaus. Wir halten uns leicht rechts, dann gleich wieder

Blick von Rübenau nach Načetín
Pohled z Rübenau na Načetín

links und kommen zur Wüstung Kienhaid. Hier gehen wir geradeaus, leicht bergan bis zum Wildgatter. Dabei orientieren wir uns an den Strommasten. Am Wildgatter steigen wir links bis zur Hügelkuppe mit einem schönen Rastplatz und gehen nach links auf einem Grasweg ca. 300 m zum Gipfel des Čihadlo (Lauschhübel, 842 m ü. NN). Wir gehen zurück bis zum Wildgatter und halten uns links in Richtung Načetín.

Ab Načetín folgen wir der Straße bis Kalek, überschreiten die Grenze nach Rübenau, gehen gerade aus und folgen ca. 4,5 km den Rundwanderweg „Rund um Rübenau“ (gelb) bis zum Sudelweg. Nun halten wir uns rechts, gehen nach ca. 200 m nach links, folgen den Viererweg, überqueren die Straße nach Ansprung und bleiben auf dem Viererweg (E3) bis zum Lehmheidner Teich. Wir gehen nach wenigen Schritten nach rechts auf dem Alten Komutauer Weg (E3) bis zum Steinhübel (816,9 m ü. NN). Wir folgen weiter dem E3 zur Hüttstattmühle und erreichen die Morgensternhöhe (711 m ü. NN). Hier finden wir einen wunderschönen Picknickplatz. Weiter geht es nach Zöblitz (E3). Wir gelangen über eine alte Salzstraße (Böhmischer Steig) zum Löwenkopffelsen und erreichen am tiefsten Punkt unserer Wanderung die Burgruine Lauterstein. Wir folgen steil bergan dem E3 durch Niederlauterstein bis Lauterbach. Hier lohnt sich ein kurzer Abstecher zur Wehrkirche. Wir kehren zur Kreuzung zurück, gehen nach links bis ins Oberdorf (gelb), dann rechts zum Lauterbacher Knochen (683,1 m ü. NN). Wir gehen den Weg zurück bis zum Ortsausgang Lauterbach und folgen der Straße nach Lauta. Hier treffen wir wieder auf „Rund um Marienberg“ (gelb), queren die alte B 174, folgen der Plattenstraße und gehen nach links bis zur Drei Brüder Höhe.

Diese Tour spricht besonders ausdauernde Wanderer an. Je nach Kondition und zur Verfügung stehender Zeit kann die Route in Abschnitten gegangen werden oder in kleinere Rundwege geteilt werden. Durch eine Ost–Westquerung entstehen zwei anspruchsvolle Rundwanderungen.

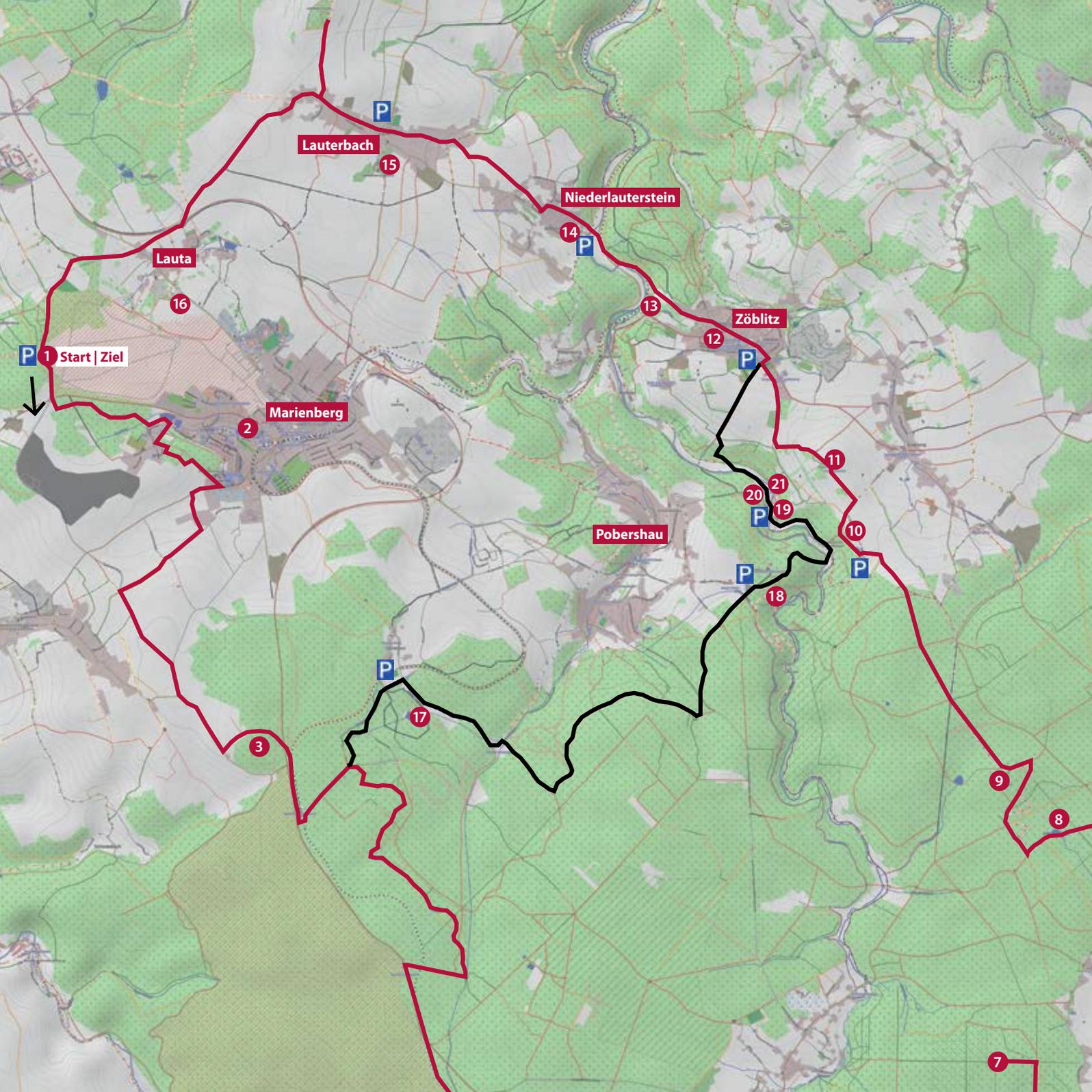

Blick von Rübenau auf Kalek
Pohled z Rübenau na Kalek

Folgender Vorschlag leitet sich von obiger Beschreibung ab:

Wir starten wieder an der Drei Brüder Höhe. Die Querung erfolgt ab der Kohlenstraße. Am Zeuggraben gehen wir jedoch nach links (grün), erreichen Gelobtland und gehen zur „Rätzen's Brettmühle“. Wenige Meter nach dem Gasthof gehen wir nach rechts „Rund um Pobershau“ (grün) bergauf und gelangen zum Hangweg. Wir folgen links der grünen Markierung bis zum Aussichtsfelsen Katzenstein. Nur 150 m vor dem Katzenstein führt der Weg an der Weggabelung über den Arnoldweg steil bergab ins Schwarzwassertal. Wir sollten auf einen Abstecher zum Aussichtsfelsen Katzenstein jedoch nicht verzichten. Zurück an der Weggabelung gehen wir nach rechts. Im Schwarzwassertal angekommen, halten wir uns links und folgen dem Pockautalweg (rot) bis zum Hinteren Grund. Hier haben wir drei Möglichkeiten, unsere Wanderung fortzusetzen. Wir können an der ersten Kreuzung rechts in Richtung Ansprung und Morgensternhöhe aufsteigen, oder weiter bis zum „Kinderheim“ gehen. Dort geht es rechts, anfangs mäßig steil, über eine Wiese, dann sehr steil durch Hochwald über einen kleinen Klettersteig zur Stiftskanzel und weiter je nach Lust zur Morgensternhöhe oder nach Zöblitz. Diese Route erfordert Trittsicherheit. Den bequemsten Aufstieg nutzen wir, indem wir im Hinteren Grund der Asphaltstraße bis 200 m nach der „Schwarzbeerschänke“ folgen. Dann gehen wir rechts über die Brücke, steil bergauf nach Zöblitz.

Die beschriebene Querung bietet sich auch für die Wanderung des südlichen Teils der Rundwanderung an. Die Routen können in jede Richtung gelaufen werden und Start und Ziel können beliebig gewählt werden.

Lauterbach

Niederlauterstein

Lauta

Marienberg

Zöblitz

Pöberschau

P 1 Start | Ziel

P

P

P

P

P

P

P

P

2

15

14

16

13

12

11

17

20

21

19

10

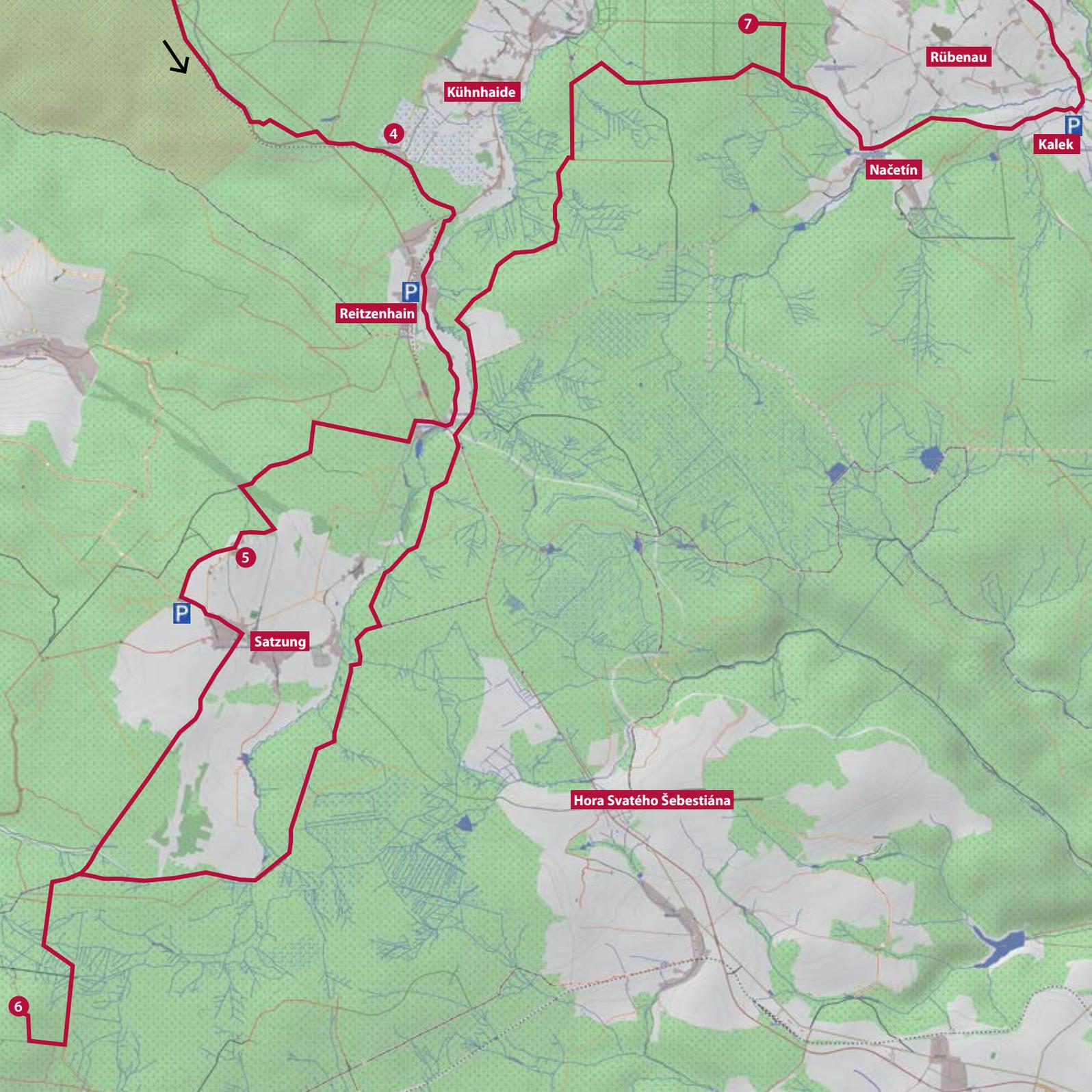
3

18

9

8

7

4

Kühnhaide

Reitzenhain

5

Satzung

6

Hora Svatého Šebestiána

7

Rübenau

Načetín

Kalek

P

P

P

Rübenu – die größte Streusiedlung Deutschlands
Rübenu – největší rozptýlená osada Německa

Pobershau in Abendstimmung
Pobershau před západem slunce

Popis cesty

Naši túru začneme na vrchu Drei Brüder Höhe (688,1 m n. m.) a půjdeme po žluté turistické značce k silnici B 171, tu přejdeme a budeme pokračovat přes Mooshaide až k Wüstenschlette. Zde se dáme doprava na zelenou turistickou stezku a dojdeme na kraj obce Großrückerswalde. Zde zahneme doleva a vydáme se směrem k vrchu Altes Gericht (742,2 m n. m.) Přejdeme silnici B 174 a půjdeme prostorami bývalého nádraží až k silnici Kohlenstraße. Zde mineme památník v obci Gelobtland. Po zhruba 700 m odbočíme doprava na zelenou turistickou stezku Zeuggraben a půjdeme po ní až k cestě Halbmeilenbachweg. Zde odbočíme doprava a dostaneme se k silnici B 174. Zde zahneme vlevo a následujících přibližně 250 m absolvujeme podél silnice. Druhou možností je jít podél bývalých železničních kolejí. Cestou narazíme na informační cedule Leuchtertanne a Totenstein.

Opět přejdeme silnici B 174 a půjdeme po stezce Kammweg (KAMM) kolem bývalého rašelinového dolu až do Reitzenhainu, dále po cestě Auerhahnweg až k vrchu Hirtstein (889,8 m n. m.) do Satzungu (KAMM). Budeme pokračovat po cestě Preißnitzweg až k malému dřevěnému můstku, kde přejdeme českou hranici. Po 300 m se dostaneme k bývalé přísečnické silnici Alte Preßnitzer Straße. Zde odbočíme vpravo a po asi 500 m vlevo směrem k Jelení Hoře. Po přibližně 1,5 km nás čeká krátké, avšak příkré stoupání na vrchol hory. V 998 m n. m. dosáhneme nejvyššího bodu naší túry. Jelení hora nabízí neopakovatelný výhled na vodní nádrž Přísečnice a nejvyšší vrcholy Krušných hor.

Vrátíme se zpět na bývalou přísečnickou silnici, zde se dáme vpravo a půjdeme po modré turistické značce. Po přibližně 4,5 km budeme po levé straně míjet bývalý hraniční přechod Satzung–Jilmová. Opustíme starou přísečnickou cestu, budeme se držet vlevo a vydáme se poněkud zarostlejší cestou podél elektrických sloupů až k hraničnímu přechodu na silnici B 174. Přejdeme silnici, zůstaneme ale na českém území, půjdeme podél hranice až k bývalému pivovaru. Následuje cesta mírně vpravo a hned zase doleva, až přijdeme k zaniklé obci Kienhaid. Odsud pokračujeme rovně, mírně do kopce, až dorazíme k oboře. Přitom se stále orientujeme podle elektrických sloupů. U obory

vystoupáme vlevo na vrch s příjemným odpočívadlem. Zde se vydáme doleva po travnaté cestě k asi 300 m vzdálenému vrchu Čihadlo (842 m n. m.). Pak se musíme vrátit zpět k oboře a odsud pokračujeme vlevo směrem na Načetín.

Z Načetína půjdeme silnicí do Kalku, přejdeme hranici do Rübenu a vydáme se rovně po žluté turistické značce přibližně 4,5 km stezkou „Rund um Rübenu“, než narazíme na cestu Sudelweg. Po ní půjdeme vpravo a po 200 m odbočíme doleva na cestu Viererweg (E3) a dojdeme k rybníku Lehnhaiders Teich.

Po pár metrech odbočíme vpravo na cestu Komotauer Weg (E3), která nás zavede k vrchu Steinhübel (816,9 m n. m.). Pokračujeme po stezce E3 k bývalému mlýnu a sklárně Hüttstattmühle a poté ke kopci Morgensternhöhe (711 m n. m.), který je ideálním místem pro piknik. Další cesta směřuje do obce Zöblitz, stále po E3. Po bývalé solné stezce Salzstraße dojdeme ke skále nazývané Löwenkopffelsen (čes. Lví hlava) a ke zřícenině hradu Lauterstein, nejnižšímu bodu naší trasy. Pokračujeme ostrým stoupáním po stezce E3 přes Niederlauterstein do Lauterbachu. V Lauterbachu doporučujeme krátkou zacházku ke obrannému kostelu (Wehrkirche). Vrátime se zpět na křižovatku, na které se vydáme vlevo po žluté značce do horní části obce (Oberdorf). Potom odbočíme vpravo směrem ke kopci Lauterbacher Knochen (683,1 m n. m.). Tou samou cestou se vrátíme až na kraj obce Lauterbach a pokračujeme vzhůru po silnici do obce Laut. Zde narazíme opět na žlutou turistickou značku stezky „Rund um Marienberg“, přejdeme starou silnici B 174, půjdeme po panelové cestě Plattenstraße a odbočkou vlevo se dostaneme zpět k vrchu Drei Brüder Höhe.

Tato túra osloví zejména otřelý a vytrvalý turisty. Vzhledem ke kondici a časovým možnostem lze trasu buď rozdělit na jednotlivé úseky nebo jít jen některé okruhy. Křížením východních a západních tras lze vytvořit dva náročné vedlejší turistické okruhy.

Museum sächsisch-böhmisches Erzgebirge
Muzeum sasko-českého Krušnohoří

Burgruine in Niederlauterstein
Zřícenina hradu v Niederlautersteinu

Následující návrhy vycházejí z výše uvedeného popisu:

Vydeme opět z vrchu Drei Brüder Höhe. První vedlejší trasa začíná na silnici Kohlenstraße. U příkopu Zeuggraben půjdeme vlevo po zelené turistické značce, dojdeme do obce Gelobtland a půjdeme k hostinci „Rätzen´s Brettmühle“. Pár metrů za restaurací odbočíme vpravo do kopce na zeleně značenou stezku „Rund um Pobershau“ a dostaneme se k cestě Hangweg. Pokračujeme po zelené až k vyhlídkovým skalám Katzenstein. Jen 150 metrů před skalami se na rozcestí vydáme po cestě Arnoldweg příkře z kopce do údolí Schwarzwassertal (čes. Údolí Černé). Určitě bychom si neměli odpustit odbočku na Katzenstein.

Zpátky na rozcestí se vydáme vpravo a dojdeme do údolí Schwarzwassertal, kterým půjdeme vlevo po červeně značené cestě Pockautalweg, dokud nedojdeme do části obce Pobershau nazvané Hinterer Grund. Odtud se nabízí tři možnosti pokračování naší cesty.

Můžeme odbočit na první křižovatce doprava směrem na Ansprung a vystoupat přitom na kopec Morgensternhöhe nebo pokračovat k mateřské školce. Tady odbočíme vpravo, zpočátku půjdeme mírným stoupáním přes louky a potom vystoupáme velmi ostrým lesním svahem po zajištěné cestě na skály Stiftskanzel a dál podle chuti na kopec Morgensternhöhe nebo do obce Zöblitz. Tato trasa vyžaduje jistotu v chůzi.

Pokud se rozhodneme pro nejpohodlnější výstup, půjdeme v Hinterer Grund po asfaltové silnici k hotelu Schwarzbeerschänke, 200 m za ním odbočíme doprava, přejdeme most a pokračujeme ostře do kopce směrem na Zöblitz.

Popsaná cesta se nabízí také pro túru v jižní části okruhu. Trasy je možné absolvovat různými směry, start a cíl se mohou libovolně měnit.

Sehenswertes Pozoruhodnosti

- 1 Aussichtsturm „Drei Brüder Höhe“**
Rozhledna „Drei Brüder Höhe“
- 2 Museum sächsisch-böhmisches Erzgebirge**
Muzeum sasko-českého Krušnohoří
- 3 Altes Gericht (gute Aussicht)**
Vrch Altes Gericht (pěkný výhled)
- 4 Moorlehrpfad Stengelhaide**
Naučná stezka Rašeliniště Stengelhaide
- 5 Hirtstein mit Basaltfächer (nationales Geotop)**
Hirtstein s čedičovým vějířem (národní krajinný útvar)
- 6 Hassberg**
Jelení hora
- 7 Lauschhübel**
Čihadlo
- 8 Lehmhaider Teich**
Rybník Lehmhaider Teich
- 9 Steinhübel**
Vrch Steinhübel
- 10 Vogeltoffelfelsen (bei Hüttstattmühle)**
Skály Vogeltoffelfelsen (u Hüttstattmühle)
- 11 Morgensternhöhe mit Kriegerdenkmal und gutem Rastplatz**
Vrch Morgensternhöhe s památkem obětem války a pěkným odpočívadlem
- 12 Silbermannorgel und Serpentinsteinturm in Zöblitz**
Silbermannovy varhany a Muzeum serpentinitu v Zöblitz
- 13 Löwenkopffelsen in Zöblitz**
Skály Löwenkopffelsen v Zöblitz
- 14 Burgruine in Niederlauterstein**
Zřícenina hradu v Niederlautersteinu
- 15 Wehrkirche Lauterbach**
Obranný kostel v Lauterbachu
- 16 Besucherbergwerk Pferdegöpel in Lauterbach**
Ukázkový důl Koňský žentour v Lauterbachu

Waldbad Rätzteich in Gelobtland
Lesní koupaliště Rätzteich v místní části Gelobtland

Sehenswertes auf Querverbindung Pozoruhodnosti na vedlejších trasách

- 17 Waldbad Rätzteich**
Lesní koupaliště Rätzteich
- 18 Aussichtsfelsen Katzenstein**
Skalní vyhlídka Katzenstein
- 19 Naturschutzstation mit Uhu-Gehege und Bauerngarten im Hinteren Grund**
Stanice ochrany přírody s voliérou pro výry a selskou zahradou v části Pobershau zvané Hinterer Grund
- 20 Feriendorf „Schwarzwassertal“ mit Lama Ranch und Minigolf im Hinteren Grund**
Prázdninová vesnička „Feriendorf Schwarzwassertal“ s lamí farmou a minigolfem v v části Pobershau zvané Hinterer Grund
- 21 Aussichtsfelsen Stiftskanzel (Alternativroute zwischen Hinterem Grund und Morgensternhöhe)**
Vyhlídkové skály Stiftskanzel (alternativní trasa mezi Hinterer Grund a vrchem Morgensternhöhe)

Übernachtungsmöglichkeiten sind ausreichend vorhanden, sollten jedoch vor der Wanderung etappenabhängig reserviert werden. In den meisten Ortschaften gibt es eine gute gastronomische Versorgung. Es empfiehlt sich aber auch hier eine vorherige Planung.

Nabídka ubytování je široká, přesto doporučujeme si před absolvováním trasy v závislosti na jednotlivých etapách pokoje rezervovat. Ve většině obcí jsou poskytovány dobré gastronomické služby. I zde se však doporučuje včasná plánování.

7 Rundweg Satzung Okružní cesta Satzung

Streckenlänge Délka trasy | 9,0 km

Laufzeit Doba chůze | ca. 2,0 h

Start und Ziel Start a cíl

Marienberg, OT Satzung Ortsmitte

Satzung, místní část Marienbergu Střed města

Sehenswertes Zajímavosti

1 Luise-Pinc-Platz

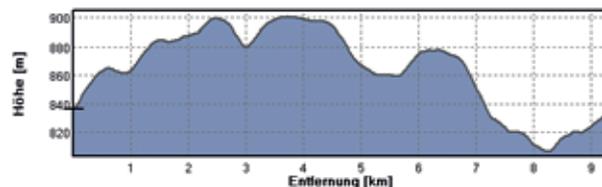
Náměstí Luise Pinc Platz

2 Hirtstein mit Basaltfächer (nationales Geotop)

Vrch Hirtstein s čedičovými varhany
(národní krajinný útvar)

3 Barocke evangelische Dorfkirche

Barokní evangelický obecní kostel

Beschreibung

Die Wanderung beginnt in der Ortsmitte und führt über den Preßnitzweg bis zur tschechischen Grenze über die kleine Holzbrücke. Nach ca. 300 m treffen wir auf die alte Preßnitzer Straße. Dort gehen wir links bis zum Grenzübergang (altes Zollhaus) und zurück zum Ausgangspunkt.

Popis cesty

Trasa začíná v centru obce a pokračuje po cestě Preßnitzweg až k české hranici, kterou přejdeme po malém dřevěném můstku. Po 300 m narazíme na přísečnickou cestu (Preßnitzer Straße). Na ní zabočíme vlevo a půjdeme až k hraničnímu přechodu (bývalá celnice) a zpátky do výchozího místa naší trasy.

Blick auf Satzung mit Hirtstein
Pohled na Satzung s vrchem Hirtstein

8 Rūbenau – Načetin (Natschung) – Kalek (Kallich) – Rūbenau

Streckenlänge Délka trasy | 12 km

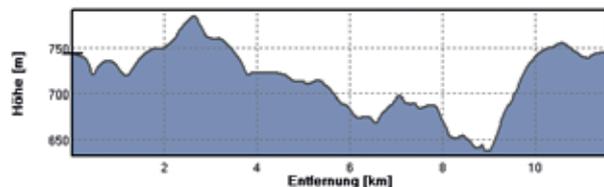
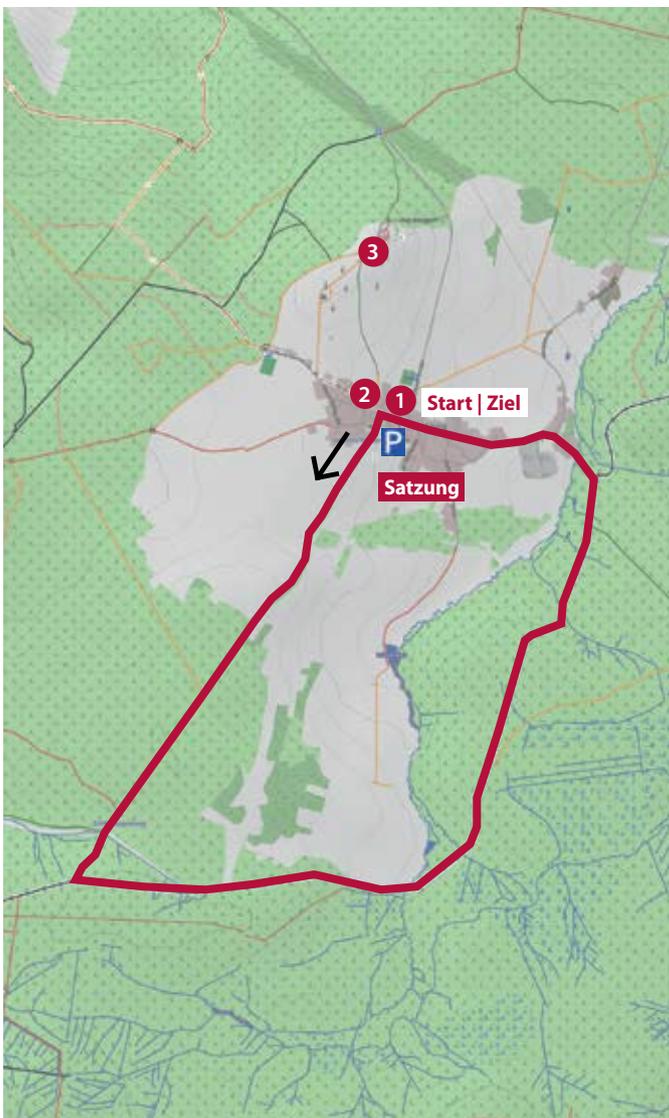
Laufzeit Doba chůze | ca. 2,5 h

Start und Ziel Start a cíl

Marienberg, OT Rūbenau
Wanderparkplatz an der S 217
Rūbenau, místní část Marienbergu
Parkoviště u silnice S 217

Sehenswertes Zajímavosti

- 1** Kirche von Rūbenau
Kostel v Rūbenau
- 2** Jägerstein
Pamětní kámen Jägerstein
- 3** Gedenkobelisk
Pamětní obelisk
- 4** Kirche von Kalek
Kostel v Kalku

Beschreibung

Unsere Wanderung beginnt am Wanderparkplatz an der S 217 – Waldstraße. Zunächst geht es leicht bergab. Wir halten uns rechts und folgen den Rundwanderweg „Rund um Rūbenau“ (gelb). In der Talsenke queren wir die Verbindungsstraße nach Kühnhaide, gehen auf dem Kriegswaldweg, vorbei am alten Forsthaus und dem Jägerstein bis zum Abzweig Heidenweg. In unmittelbarer Nähe befindet sich eine Gedenkstele welche an ehemalige Ortschaften erinnert. Am Abzweig

Kirche Hl. Wenzel in Kalek
Kostel sv. Václava v Kalku

Heilig-Geist-Kirche in Rübenau
Kostel sv. Ducha v Rübenau

gehen wir bergab nach Načetín. Dort halten wir uns links und bleiben auf der Straße bis Kalek. Wir erreichen wieder die Ortslage Rübenau. Auf der Einsiedeler Straße bleiben wir bis zum Flügelweg. Hier biegen wir rechts ab und bleiben auf „Rund um Rübenau“ (gelb). Im Tal gehen wir nach rechts, auf der Olbernhauer Straße in Richtung Ortsausgang. Nachdem wir einen kleinen markanten Felsen passiert haben, geht es links bergauf bis zum Hammerweg.

Auf dem Hammerweg verlaufen bedeutende Wanderwege, der Kammweg, der E3 und der WDE. Wir orientieren uns jedoch an der gelben Markierung und laufen rechts und gleich wieder links bergauf. Immer am Waldrand entlang, bleiben wir bei herrlicher Aussicht auf der Rübenauer Waldstraße bis zum Ausgangspunkt unserer Wanderung.

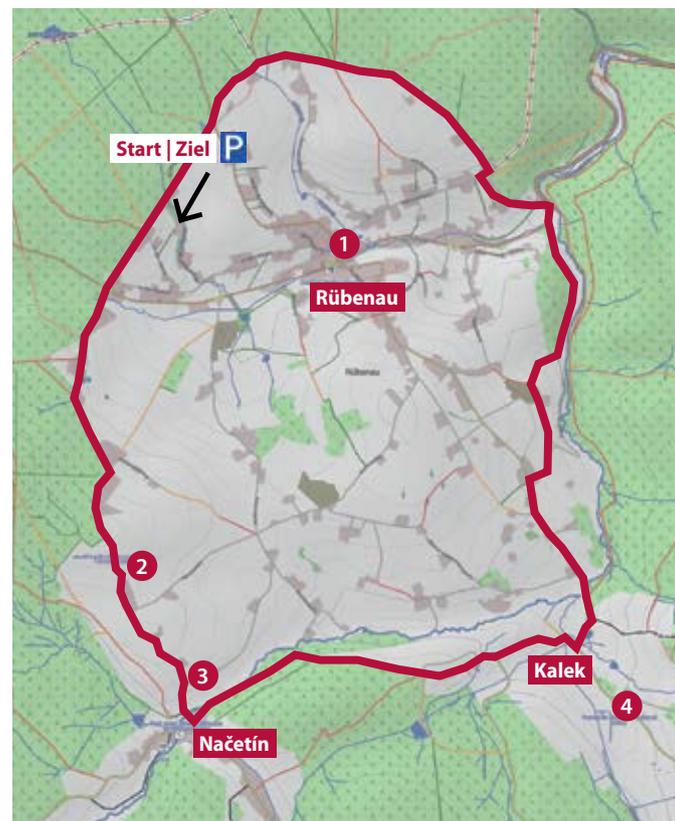
In vorliegender Beschreibung wurde die Erkundung der Ortschaften nicht berücksichtigt. Je nach Interesse lassen sich aber Abstecher oder Abkürzungen einbauen.

Popis cesty

Naše túra začíná na parkovišti při cestě Waldstraße, na kterou sjedeme ze silnice S 217. Zpočátku cesta mírně stoupá. Držíme se vpravo a následujeme okružní turistickou stezku „Rund um Rübenau“ (žlutá). Na svahu do údolí křížíme spojovací cestu do Kühnhaide, jdeme po cestě Kriegswaldweg kolem bývalé myslivny a pamětního kamene (Jägerstein) až k odbočce na cestu Heidenweg. V bezprostřední blízkosti se nachází pamětní deska připomínající zaniklé obce. Sejdeme z kopce dolů do Načětína a v obci zabočíme vlevo na silnici do Kalku. Touto cestou se opět dostaneme do Rübenau. Zde se vydáme ulicí Einsiedeler Straße až k odbočce na cestu Flügelweg, na které zahneme doprava a zůstaneme na žluté stezce „Rund um Rübenau“. V údolí odbočíme doprava na Olbernhauer Straße směrem k výjezdu z obce. Když mineme nápadnou skálu, vydáme se vlevo do mírného kopce až k cestě Hammerweg, po které vedou významné turistické trasy, jako např. Kammweg (stezka po hřebenech), E3 nebo WDE. My se však stále řídíme žlutou

turistickou značkou a jdeme vpravo a vzápětí vřů doleva, stále podél lesa. Cestou po Rübenauer Waldstraße si užíváme nádherný výhled až do cíle naší trasy.

V tomto popisu cesty nebyly zohledněny prohlídky jednotlivých obcí. Podle zájmu je možné z trasy do obcí sejít nebo si trasu zkrátit.

9 Moorlehrpfad Stengelhaide Naučná stezka Rašeliniště

Laufzeit Doba chůze | ca. 2,5 h

Start und Ziel Start a cíl

Marienberg, OT Kühnhaide
Wanderparkplatz Brückenstraße
Kühnhaide, místní část Marienbergu
Parkoviště pro turisty u silnice Brückenstraße

Beschreibung

Nach der letzten Eiszeit vor etwa 10.000 Jahren begann hier auf dem Erzgebirgskamm (ca. 750 m ü. NN) die Moorentwicklung. Auf einer Fläche von 100 ha entstand hier ein Hangregenmoor mit einer Mächtigkeit von 5 bis 6 m. Moore entstehen dort, wo die Wassereinspeisung größer als die Verdunstung der Pflanzen und des Bodens ist. Die Moorpflanzen wachsen auf ihren „abgestorbenen Vorfahren“, die im Wasser nicht zersetzt werden. Die ständig zunehmende humusartige Schicht bezeichnet man als Torf. Der Lehrpfad führt unterschiedliche Torfschichten wie Weiß- und Schwarztorf, Schilf- und Seggentorf oder vererdeten Torf vor Augen und erklärt ihre Entstehung in verschiedenen Klimaperioden.

Die Maskottchen RAUSCHI und MOOSI sind zwei ganz besondere Pflanzen und begleiten die Besucher auf dem Lehrpfad. An Hochmoorrändern oder in Birkenbruch- und Fichtenmoorwäldern, kriechenden Stängeln, wachsen rote und rotbräunliche Früchte mit hellrotem Saft. Die Rauschbeere bewohnt nasse, nährstoffarme, saure Torfböden in Form von Zwergsträuchern, an denen schwarz-blaue Früchte mit farblosem Saft wachsen. Von den Blättern der Rauschbeere ernähren sich die Raupen eines Schmetterlings, den man außerhalb von Mooren nur selten antrifft, den Hochmoor-Gelbling. Typisch für eine Moorlandschaft sind aber auch das Scheidige Wollgras mit seinen weißen buschigen Fruchtständen, oder der Insekten-„fressende“ Rundblättrige Sonnentau. Heute ist Stengelhaide ein stark verändertes Moor. Nach 1830 begann man den Torf als Heizmaterial abzubauen. „Torfziegel“ wurden hauptsächlich an die Erzschmelzhütten der Umgebung geliefert, aber auch in Küchenherden und Wohnraumöfen verbrannt.

Kreuzotter
Zmije

Bis 1989 war das Torfwerk Reitzenhain in Betrieb, durch dessen Gelände der Lehrpfad führt. Seit 1992 bemühen sich viele Einrichtungen und Behörden um die Renaturierung der noch vorhandenen Restmoorflächen. Stauvorrichtungen in den Entwässerungsgräben sorgen für den nötigen Wasserstand, um wieder torfbildende Moose anzusiedeln. Eine Regeneration des Moores ist allerdings erst nach einem sehr langen Zeitraum möglich.

Popis cesty

Po poslední době ledové před asi 10 000 let se na hřebeni Krušných hor (ca 750 m n. m.) začala vytvářet rašeliniště. Na rozloze 100 ha dosahovala mocnosti 5 až 6 m. Rašeliniště vznikají tam, kde je zadržování vody větší než její odpařování z rostlin a země. Nové rostliny vyrůstají na svých „odumřelých předcích“, které se ve vodě nerozložili.

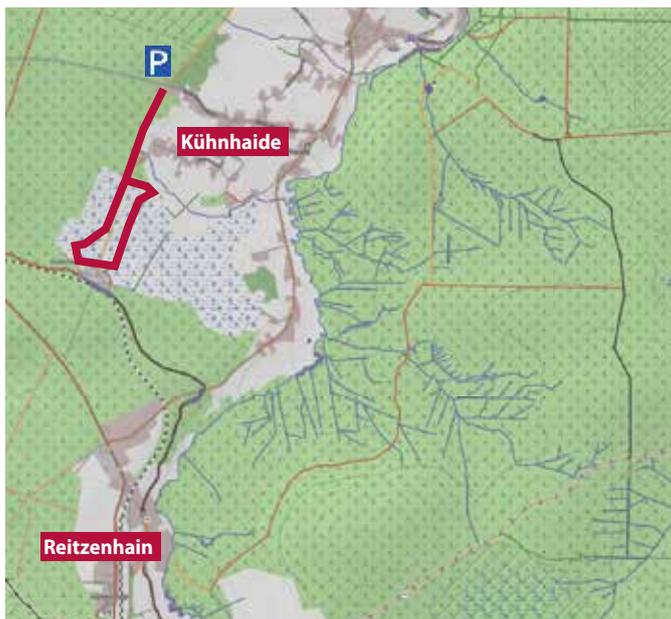
Führung durch die Stengelhaide | Školáci na prohlídce rašeliniště

Kinder erkunden den Moorlehrpfad
Děti na průzkumu naučné stezky rašeliništěm

Stále přibývající vrstva humusu se nazývá rašelina. Naučná stezka seznamuje návštěvníky s různými vrstvami rašeliny, jako jsou světlá (bílá) a černá, rákosová rašelina apod. a popisuje její vznik v různých klimatických periodách.

Maskoti RAUSCHI a MOOSI jsou dvě zvláštní rostliny, které doprovází návštěvníky na stezce. Na okrajích vrchovišť, v březových slatinách a smrkových slatinných lesích rostou na plazivých stoncích červené a červenohnědé plody se světle červeným nektarem. Vlochně bahenní (nazývaná také borůvka bahenní nebo brusnice vlochně; něm. RAUSCHbeere) obývá mokré nevyživné a kyselé rašelinné půdy v podobě trpasličích keříčků, na nichž rostou černomodré plody s bezbarvým nektarem. Listy vlochně bahenní se živí housenky motýla žlutáčka borůvkového, který se jen zřídka vyskytuje mimo oblast rašelinišť. Typickými představiteli této krajiny jsou suchopýr pochvatý

Birkenwald in Stengelhaide
Březový les v rašeliništi Stengelhaide

se svými bílými chumáči okvětních chlupů přisedlých na plodu nebo hmyz požírající rostlina rosnatka okrouhlolistá.

V současné době je Stengelhaide výrazně přeměněné rašeliniště. Po roce 1830 se zde začala rašelina těžit coby palivo. Rašelinové cihly se dodávaly zejména do tavicích hutí v okolí, ale používaly se i k topení v kuchyňských kamnech a domácích krbech.

Do roku 1989 byl v provozu rašelinový důl Torfwerk Reitzenhain, přes jehož areál naučná stezka vede. Od roku 1992 se snaží mnoho institucí a úřadů o renaturizaci (revitalizaci) stávajících slatinných ploch a rašelinišť. Hrazení v odvodňovacích příkopech zajišťují potřebný stav vody a umožňují tak usazení rašelinotvorného mechu rašeliníku (něm. MOOS). Obnova rašeliniště je však běh na dlouhou trať a k dosažení cíle vyžaduje dlouhou dobu.

Wollgras | suchopýr

Fotos und Text | Foto a texty:

Naturpark „Erzgebirge/Vogtland“

Schloßplatz 8 | 09487 Schlettau | Tel.: +49 3733/62 21 06

Glück auf!

Zdař Bůh!

Impressum:

Herausgeber:

Stadtverwaltung Marienberg

Druck:

Druck- und Verlags-
gesellschaft Marienberg mbH

Fotos:

Stadtverwaltung Marienberg,
Gemeinde Hora Sv. Šebestiána,
Romeo Bräuer, Steffen Ullmann,
Matthias Degen, Ulf Schreiter,
Milan Müller

Kartenmaterial

© OpenStreetMap contributors

1. Auflage 10/2013

Das Projekt wurde gefördert durch | spolufinancováno z prostředků:

Europäische Union. Europäischer Fonds für
regionale Entwicklung: Investition in Ihre
Zukunft / Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj: Investice do vaší budoucnosti

